

จอมปราชัญแห่งการพัฒนา

วิถีแห่งดุลยภาพ

คำนำ

“๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา” สำนักราชเลขาธิการ มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ร่วมกันจัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสอันเป็นมงคลที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระชนมพรรษา ๗ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

หนังสือชุด จอมปราชญ์แห่งการพัฒนา เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระราชดำริ พระปรีชาสามารถและผลสำเร็จจากการพัฒนาในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ก่อให้เกิด คุณูปการต่อประชาชน ประเทศชาติมาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำเป็นหนังสือชุด จอมปราชญ์แห่งการพัฒนา มีทั้งสิ้น ๑๔ เล่ม ประกอบด้วย หลักการทรงงาน, รากฐานความมั่นคงของมนุษย์, น้ำคือชีวิต, ปราชญ์แห่งดิน, รักษาป่า : รักษาสิ่งแวดล้อม, วิถีแห่งดุลยภาพ, ทฤษฎีใหม่, ชะลอน้ำ : เพิ่มความชุ่มชื้น, กำแพงธรรมชาติที่มีชีวิต, พลังงานสีเขียว, จากน้ำเสียสู่น้ำใส, พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต, ผลสำเร็จสู่ประชาชน และพระเกียรติเกริกไกร

โดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้การจัดโครงการเฉลิมพระเกียรติ **“๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ ปวงประชา”** เป็นไปอย่างสมพระเกียรติและสามารถเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ประกอบกับเพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไป ได้มีส่วนร่วมในการสานต่อและถ่ายทอด แนวพระราชดำริได้อย่างชัดเจน เหมาะสม ผ่านการเรียนรู้จากหนังสือชุด จอมปราชญ์แห่งการพัฒนา ทั้ง ๑๔ เล่ม ที่มีลักษณะที่เรียบง่ายสามารถนำไปประยุกต์ได้อย่างหลากหลาย อันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม องค์กร และประเทศชาติ ให้บังเกิดความสุขและความยั่งยืนตลอดไป

คณะทำงานจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติ **“๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา”**
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)

วิถีแห่งดุลยภาพ

**“...คนเรากำพอใจความต้องการ ก็มีความโลก
น้อย เมื่อมีความโลกน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย
ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ
มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า
พอประมาณไม่สุดโต่ง ไม่โลกอย่างมาก คนเราก็ก
อยู่เป็นสุข...”**

วิถีแห่งดุลยภาพ

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเกิดปัญหาอะไรบ้าง

- ปริมาณพลังงานที่มาจากซากดึกดำบรรพ์ถูกนำมาใช้จำนวนมากและกำลังจะหมดไปจากโลกภายใน ๑๐๐ ปี ข้างหน้า
- เกิดปัญหาเรือนกระจกที่เป็นต้นเหตุให้โลกร้อนและนำมาซึ่งภัยธรรมชาติ ทั้งน้ำท่วม ฝนแล้ง พายุ
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ป่าไม้ในประเทศไทยถูกทำลายลดลงทุกปี
- ปัญหาสังคมเกิดขึ้นมากมาย เช่น ครอบครัวยุคใหม่แตกแยก โรคนิ่ว โรคอ้วน โรคเบาหวาน
- คนยึดเอาเงินและวัตถุเป็นตัวตั้ง ขาดซึ่งคุณธรรมและจริยธรรม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : รากฐานการพัฒนา

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัส ในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและ ประชาชนทั่วไปดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลก ยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง เสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

“เมื่อปี ๒๕๑๗ วันนั้นได้พูดกันว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกิน ก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย”

พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ
ถวายชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ทรงเตือนภัยล่วงหน้า

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุมีผล และความไม่ประมาทซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ทรงดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เพื่อให้ราษฎรมีความพออยู่พอกิน และพอเพียง บนความมีสติ รู้คิด รู้ชอบ นำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

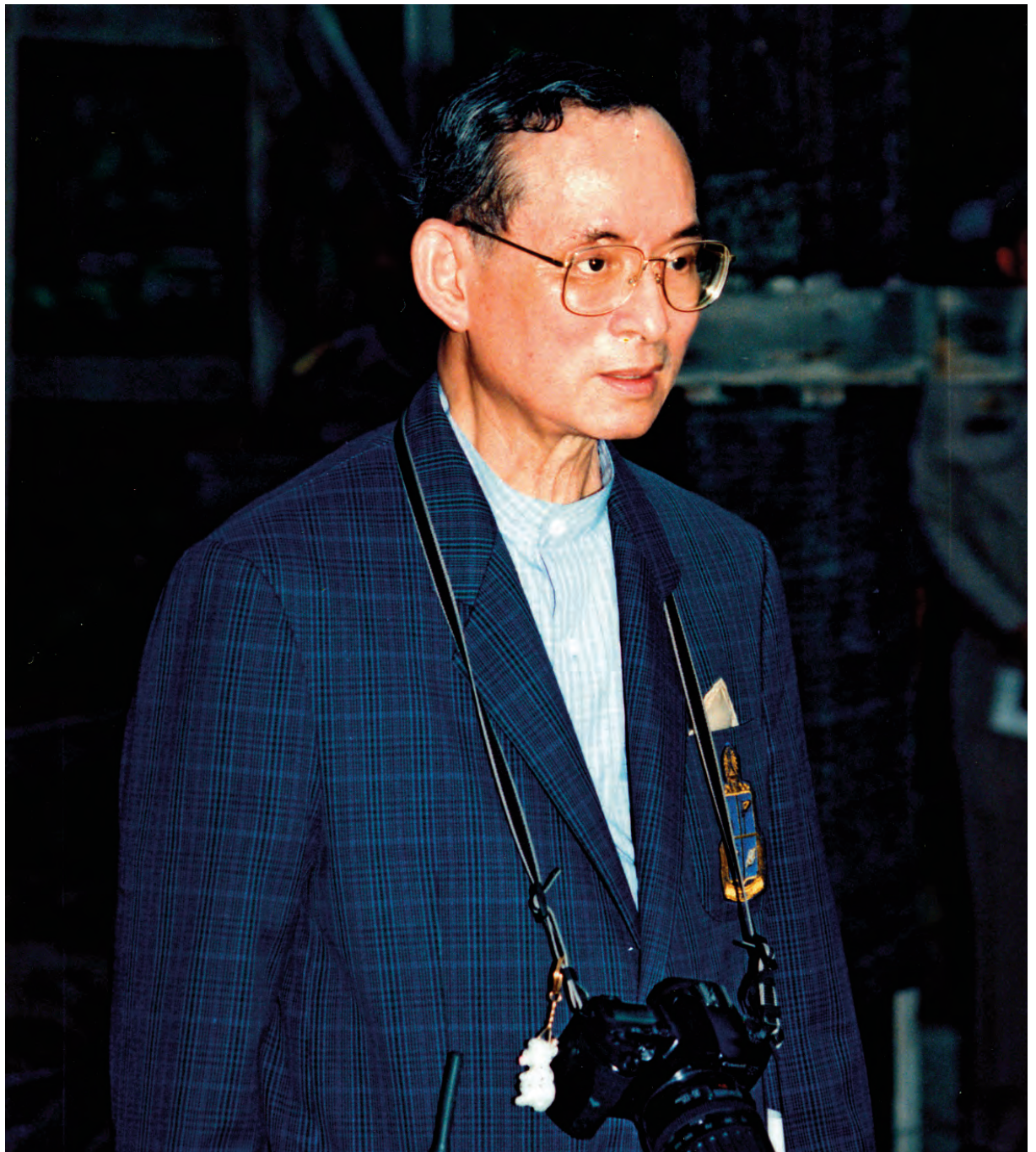
เมื่อสังคมไทยต้องเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ ความฟุ้งเฟ้อจากภาวะเศรษฐกิจตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ เป็นต้นมา ทำให้สังคมไทยขาดดุลยภาพ ขาดจิตสำนึกของความพอดีและพอเพียง

มีการจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยทั้งในภาครัฐ เอกชนและประชาชน การดำเนินงานด้านต่างๆ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ระมัดระวัง ขาดความประหยัด ขาดสติที่จะปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการแก้ไขให้รอดพ้นจากวิกฤติดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทรงเน้นความสำคัญของความ “พออยู่พอกิน” ที่สำคัญคือพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนไทยดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาชีพ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประมาณตน และดำรงชีวิตอยู่อย่างรู้จัก **“คิด อยู่ ใช้ กิน อย่างพอเพียง”**

“...คำว่า พอเพียง ก็หมายความว่าให้มีพอในการ
บริโภค ในการใช้ ทั้งในด้านการใช้บริโภคในบ้าน ทั้งในการ
ใช้เพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ต้องมีพอ ถ้าไม่มีพอใน
ทุกอย่างก็ชะงักลงแล้วทุกอย่างที่เราภูมิใจว่า ประเทศ
เราก้าวหน้า เจริญก็ชะงัก ไม่มีทางที่จะมีความเจริญ...”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันเสาร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๖

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทย
ล้าสมัยว่าเมืองไทยเฉย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่สมัยใหม่แต่เรา
อยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมือง
ไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้ง
ปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่
ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอดแต่ว่ามีความพออยู่พอกิน มีความสงบ
เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกิน
นี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗

“...ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในหลายประเทศ
เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การทุ่มเทสร้างเครื่องจักรกล
อันก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพสูงขึ้นใช้ในการผลิต ทำให้
ผลผลิตทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นรวดเร็วและมากมาย
จนอาจถึงขั้นฟุ่มเฟือย พร้อมกันนั้นก็ทำให้คนว่างงานลง

เพราะถูกเครื่องจักรกลแย่งไปทำ เป็นเหตุให้เกิดความยุ่ง
ยากตกต่ำทางเศรษฐกิจขึ้น เพราะคนที่ว่างงานยากจนลง
และผู้ผลิตก็ขาดทุนเพราะสินค้าขายไม่ออก จึงน่าจะต้อง
ตัดแปลงแนวคิดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมความเจริญ
ด้านอุตสาหกรรมไปบ้างให้สมดุลกับด้านอื่น ๆ เพื่อความ
อยู่รอด...”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๑๘

“...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามี
เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า
อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง...

...ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัว
จะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมัน
เกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียง
พอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ
ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่ง
มากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย
จริงอาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องการเศรษฐกิจที่ต้องมีการ
แลกเปลี่ยน เรียกว่า เป็นเศรษฐกิจการค้าไม่ใช่เศรษฐกิจ
ความพอเพียง เลย์รูส์ก็ว่าไม่หรูหราแต่เมืองไทยเป็นประเทศ
ที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้...

...ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมดแม้แต่ครั้งก็ไม่ต้อง อาจจะสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่่ง่าย ๆ โดยมากคนก็ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็สมารถที่จะแก้ไขได้...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

“...คำว่าพอเพียง มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้ของเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน...พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”

“...พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอแม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...”

“...Self-Sufficiency นั้น หมายความว่า ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...”

“...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศ มีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณไม่สุดโต่งไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“...เศรษฐกิจพอเพียงนั้นเขาตีความว่าเป็นเศรษฐกิจชุมชน หมายความว่าให้พอเพียงในหมู่บ้าน หรือในท้องถิ่น ให้สามารถที่จะมีพอกิน เริ่มด้วย พอมี พอกิน พอมีพอกินนี้ ได้พูดมาหลายปี ๑๐ กว่าปีมาแล้ว ให้พอมีพอกิน แต่ว่าพอมีพอกินนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของเศรษฐกิจเมื่อปีที่แล้วบอกว่า ถ้าพอมีพอกิน คือ พอมีพอกินของตัวเองนั้น ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจสมัยหิน สมัยหินนั้นเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกันแต่ว่าค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมา...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

“...เศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ย้าแล้วย้าอีก แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า **Sufficiency Economy** ภาษาไทยก็ต่อว่าว่าไม่มี **Sufficiency Economy** แต่ว่าเป็นคำใหม่ของเราก็ได้ ก็หมายความว่า ประหยัด แต่ไม่ใช่ขี้เหนียว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุและผล จะเป็น

**เศรษฐกิจพอเพียงแล้วทุกคนจะมีความสุขแต่พอเพียง
เศรษฐกิจพอเพียงนี้ เป็นสิ่งที่ปฏิบัติยากที่สุด...”**

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๓

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียง ความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือทำจากรายได้ ๒๐๐-๓๐๐ บาทขึ้นไป เป็น ๒ หมื่น ๓ หมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียงคือ ทำเป็น **Self-Sufficiency** มันไม่ใช่ความหมาย ไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิด คือ เป็น **Self-Sufficiency of Economy** เช่น ถ้าเขาต้องการดู TV ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อ TV ดูเขาต้องการดูเพื่อสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกล ๆ ที่ฉันไป เขามี TV ดู แต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า **Sufficiency** นั้น มี TV เขาฟุ่มเฟือย เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัด **Suit** และยังใส่ **Necktie Versace** อันนี้ก็เกินไป...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทาน ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข

เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๔

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานไว้เป็นเรื่องที่น่าเข้าใจได้ง่ายมีความหมายที่ชัดเจน ไม่ยากแก่การรับรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ไม่เฉพาะแต่ด้านการเกษตรอย่างเดียว แต่สามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้กับภาคส่วนอื่นๆ ดังจะเห็นเป็นรูปธรรมที่ปรากฏชัดเจน จากตัวอย่างของโครงการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเวทีให้แก่ผู้ปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้มาแสดงตน แนะนำ เสนอการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้จัดการประกวดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๒ ในปี ๒๕๕๒

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนทั่วไป

การยึดทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยใช้หลักการพึ่งตนเองทำใจให้เป็นที่พึ่งของตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี มีจิตใจเอื้ออาทร

ประนีประนอม ซื่อสัตย์สุจริต เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ตั้งพระราชดำริสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับการพัฒนาคน ความตอนหนึ่งว่า

“...บุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือความหนักแน่น มั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนเสร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบคายในการปฏิบัติงาน ประกอบกันพร้อมด้วยจึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่ตนเองและแผ่นดิน...”

ตัวอย่างของผู้ชนะเลิศการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเภทประชาชนทั่วไป

นายแสนหมั่น อินทรไชยา บ้านเลขที่ ๒๗ หมู่ ๑ บ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ หลังประสบปัญหาที่ทำกินล่มจากอุทกภัย จึงเข้ามารับจ้างขายแรงงานที่กรุงเทพฯ เพื่อหาเงินใช้

หนี้สินที่มี ใช้เวลา ๒ ปี เมื่อใช้หนี้สินหมดแล้วจึงกลับบ้านเกิด มาเริ่มต้นทำเกษตรผสมผสานอีกครั้ง ครั่งนี้ได้ปรับเปลี่ยน วิธีคิดและการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวของตนเองก่อน ให้อู้ออกใช้ อู้ออกอม พุดจากัน ไม่ดื่มสุรา ไม่เล่น การพนัน เมื่อครอบครัวมีความสุขแล้ว จึงขยายผลสู่เพื่อนบ้าน และชุมชน โดยยึดหลักข้อสัตย์ต่อตนเอง เสียสละเพื่อส่วนรวม รับผิดชอบร่วมกัน เห็นอกเห็นใจกัน และมีความไว้วางใจกัน และด้วยความที่เป็นคนใฝ่รู้ มุ่งมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ จึงทำให้ การใช้ชีวิต พอเหมาะกับตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ ชีวิตดีขึ้น มั่นคง ครอบครัวมีความสุข มีอาหารเหลือกิน และมีเงิน เก็บเพื่อใช้จ่ายจำเป็น นอกจากนั้น เมื่อช่วยเหลือตนเองจนมีความ มั่นคงแล้วแผ่ไปยังผู้อื่น ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนบ้านและได้รับ หน้าที่เป็นผู้นำบริหารกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนบ้าน ถ่อนนาลับ เช่น ธนาคารชุมชน และกลุ่มสวนสมุนไพรชุมชน เป็นต้น จากความซื่อสัตย์ มุ่งมั่น และจริงจังจึงส่งผลให้กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน บ้านถ่อนนาลับมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นายสมพงษ์ พรผล ตำบลท่าอยู่ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา เริ่มใช้ชีวิตจากความยากจน แต่ด้วยความมุ่งมั่น ขยัน จนปัจจุบันมีพื้นที่ทำกินถึง ๒๐๐ ไร่ (จากเดิมมีเพียง ๘ ไร่) และดำเนินชีวิตตามหลักธรรมมาโดยตลอด ทำให้มีการวางแผนชีวิตอย่างถูกต้อง คิดเป็นระบบ และสอนลูกให้เป็นคนดีมีระเบียบวินัย ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด รับใช้สังคม สามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์เข้ากับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง ก่อร่างสร้างตัว

โดยยึดอาชีพทำนา สวนยางพารา ไม้ผลและพืชหมุนเวียน พืชผักสวนครัว เลี้ยงปลา เบ็ด เป็นอาหารลดรายจ่ายในครัวเรือน และนำผลผลิตที่เหลือไปขายในตลาดชุมชน มุ่งมั่นส่งลูกทุกคน ได้เรียนหนังสือจนจบปริญญา (ตรี โท) และมีงานที่ดีในสังคมถึง ๕ คน ปัจจุบันมีฐานะมั่นคง เป็นครอบครัวที่อบอุ่น เป็นแบบอย่างที่ดี แก่ครอบครัวอื่นในชุมชน และเป็นพี่เคารถรักษาของญาติพี่น้อง และชาวบ้านในละแวกนั้น โดยในอดีตเคยบวชเรียนมาตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งได้รับการอุปสมบทเป็นพระ เมื่อลาสิกขาบทและแต่งงาน แล้วจึงนำหลักธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต จึงเป็นคนที่เข้าใจ และนำหลักธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและครอบครัว ได้อย่างลึกซึ้ง โดยยึดหลักทางสายกลาง เป็นผู้นำทางปัญญาที่ สร้างแรงบันดาลใจให้ชุมชนลุกขึ้นมาเรียนรู้และค้นหาทางออกเพื่อให้พึ่งพาตนเองจนสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน รวมกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางทำอยู่ขึ้น จนปัจจุบัน สามารถผลิตยางแผ่นที่มีคุณภาพดีชั้น ๑ เป็นที่ต้องการของตลาด จนชุมชนสามารถกำหนดราคาขายแผ่นได้เอง เป็นผู้เสียสละด้วย จิตสาธารณะ เสียสละพื้นที่ในแปลงทำกินให้จัดตั้งโรงงานของกลุ่ม

เกษตรกรเพื่อผลิตยางแผ่นคุณภาพดี ชั้น ๑ และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้
ของชุมชนเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เป็นผู้นำการจัดตั้ง
ธนาคารหมู่บ้านและการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์จากเศษยางพารา
และใบยาง จนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ทรัพยากรในชุมชน
เช่น ตักดา เต่า อุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นที่นิยมจนเป็นสินค้า
OTOP ของจังหวัด ทำให้กลุ่มเกษตรกรเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกร

ทางออกของการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและสังคม คือ จะต้องช่วยให้ประชาชนที่อยู่ในภาคเกษตรและที่กลับคืนสู่ภาคเกษตรมีงานทำ มีรายได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างรากฐานของชนบทให้เข้มแข็งเพียงพอที่จะสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

แนวคิดระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงสำหรับเกษตรกร
ตามแนวพระราชดำริ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ “ทฤษฎีใหม่”
๓ ชั้น คือ

ชั้นที่หนึ่ง

มีความพอเพียงเลี้ยงตัวเองได้บนพื้นฐานของความ
ประหยัด ขจัดการใช้จ่าย

ชั้นที่สอง

รวมพลังกันในรูปกลุ่ม เพื่อทำการผลิต การตลาด
การจัดการ รวมทั้งด้านสวัสดิการ การศึกษา การพัฒนาสังคม

ชั้นที่สาม

สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ให้หลากหลาย โดยประสานความร่วมมือกับภาครัฐกิจ ภาคองค์กร
พัฒนาเอกชนและภาคราชการในด้านเงินทุน การตลาด การผลิต
การจัดการ และข่าวสารข้อมูล โดยมีนัยสำคัญ คือ

๑. ให้ประชาชนพออยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพในระดับ
ที่ประหยัดไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้ตามหลักปรัชญาของ
“เศรษฐกิจพอเพียง”

๒. หน้าแล้งมีน้ำน้อย ก็สามารถเอาน้ำที่เก็บไว้ในสระมา
ปลูกพืชผักต่างๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทาน

๓. ปีที่ฝนตกตามฤดูกาลมีน้ำดีตลอดปีทฤษฎีใหม่ก็สามารถสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นได้

๔. กรณีที่เกิดอุทกภัยสามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตนเอง
ได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากเกินไป
อันเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย ดังนั้นการทำเกษตรทฤษฎี
ใหม่ จึงมีความสำคัญและมีบทบาทต่อภาคการเกษตร ซึ่งจะส่ง
ผลไปสู่การเจริญเติบโตของประเทศอย่างยั่งยืน การขยายผลต้อง

ค่อยเป็นค่อยไป ผู้มีส่วนร่วมต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่
ที่แท้จริงจึงจะประสบผลสำเร็จ

ดังนั้นการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงมีความสำคัญและมี
บทบาทต่อภาคการเกษตร ซึ่งจะส่งผลไปสู่การเจริญเติบโตของ
ประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งการขยายผลต้องค่อยเป็นค่อยไป ผู้มีส่วน
ร่วมเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ที่แท้จริงจึงจะประสบผลสำเร็จ

ตัวอย่างของผู้ชนะเลิศการประกวดผลงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ประเภทเกษตรกรทฤษฎีใหม่

นางเป็รียวจันทร์ ต๊ะตันยาง ตำบลเชิงเคียน อำเภอกิ่ง
จังหวัดเชียงราย เริ่มทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี ๒๕๔๒ แรงงาน
ในครอบครัว ๕ คน จ้างงาน ๕ คน มีพื้นที่ ๒๓ ไร่ (ที่พักอาศัย
และโรงเรือน ๓ ไร่ นาข้าว ๑ ไร่ สระน้ำ ๓ ไร่ ปลูกไม้ผล ๖ ไร่
ปลูกพืชผัก ๗ ไร่ ป่าไม้ใช้สอย ๓ ไร่ เนื่องจากเคยทำการเกษตร
เชิงเดี่ยวมาแล้วหลายอย่างแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ชื่อทั้งเมล็ดพันธุ์
สารเคมี และสุขภาพแย่ลงเนื่องจากใช้สารเคมีจำนวนมาก จึง
เปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน เลิกใช้สารเคมี ทำเกษตร
ทฤษฎีใหม่โดยน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ในการทำงาน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ และเทคนิคทางการเกษตรในแบบต่างๆ มาผสมผสานกันอย่างลงตัว มีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเอง และผู้อื่น ให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตตนเองและครอบครัวให้มีความพอเพียง อยู่ในศีลธรรมอันดีงาม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

ตัวอย่างของกลุ่มที่ชนะเลิศการประกวดผลงานตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ประเภทกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านถ้ำ อยู่ที่ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอ
ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็น
กลุ่มเกษตรกรจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (พ.ศ. ๒๕๕๗) มีสมาชิก
๑๓๙ ราย ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๖๐ ราย ที่เหลือทำการ
เกษตรแบบผสมผสาน มีอาคารสำนักงานและที่ดินเป็นของกลุ่ม
รวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ข้าวกล้องอินทรีย์ ปล่อยสินเชื่อให้
สมาชิกกู้ยืม คิดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ ช่วยเหลือสมาชิกให้มีความ
เป็นอยู่ที่ดีขึ้น พึ่งตนเองได้ มีการบริหารกลุ่ม ครบถ้วนทั้ง ๕ ก
ได้แก่ กรรมการ กิจกรรม กองทุน กติกา การจัดการ มีกลุ่มเกษตร
ทฤษฎีใหม่ครบถ้วน มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา
ใช้บริหารจัดการได้เป็นอย่างดี
ได้รับรางวัลกลุ่มเกษตรกรดีเด่น
ระดับประเทศในโครงการ
ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง จังหวัดพะเยา ปี ๒๕๕๑

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับภาคธุรกิจ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา เป็นแนวปฏิบัติตน ไม่ว่าจะอยู่ในกิจกรรมหรืออาชีพใด ก็ควรยึดวิถีชีวิตไทยอยู่แต่พอดี ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ยึดวัตถุเป็นที่ตั้ง ยึดเส้นทางสายกลาง อยู่กินตามฐานะ ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต เจริญเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่าตั้งตนอยู่บนความเสี่ยง ขจัดความขัดแย้งไปสู่ความประนีประนอมรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ปัจจุบัน ภาคเอกชน องค์กรธุรกิจ เริ่มเห็นตรงกันว่า หลักการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวความคิดร่วมสมัยสำหรับภาวะเศรษฐกิจและสังคมในโลกปัจจุบัน จึงควรเร่งแปลงทฤษฎีอันทรงคุณค่านี้ไปสู่แนวปฏิบัติอย่างจริงจัง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ ๓ อย่าง คือ

๑. ความพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล

๓. การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยมีความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญในทางปฏิบัติ

โดยความพอประมาณ หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ส่วนการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานที่ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล คือมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงที่รอบคอบและรัดกุมไปสู่การปฏิบัติ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้กับธุรกิจได้จริงเพราะเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หมายถึงเศรษฐกิจระบบปิดที่ไม่เกี่ยวข้อง

กับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น
ไม่ได้สนับสนุนการปิดประเทศ หรือหันหลังให้
กับกระแสโลกาภิวัตน์ แต่เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน
ในตัว ไม่ประมาทและไม่โลภมากเกินไป จนเมื่อ
แข็งแกร่งพอ สามารถเข้าสู่การแข่งขันในแบบที่สร้างสรรค์ ใช้
ประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์อย่างชาญฉลาด รู้เท่าทัน สามารถ
เลือกรับเฉพาะสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในระยะยาว

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจโดย
ไม่ขัดกับหลักการ การทำกำไร แต่การได้มาของกำไรต้องไม่เอา
รอดเอาเปรียบผู้อื่น หรือแสวงหากำไรจนเกินควร เกินเหตุ ขูดรีด
เบียดเบียนประโยชน์ของสังคม

นอกจากนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ปฏิเสธ
การเป็นหนี้สิน การกู้ยืมเงิน แต่เน้นการบริหารความเสี่ยง คือแม้
จะกู้ยืมเงินมาลงทุน ก็เพื่อดำเนินกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยง
มากเกินไป

แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ห้ามไม่ให้ลงทุนหรือ
ขยายธุรกิจ แต่เน้นให้ทำธุรกิจที่ไม่ให้เสี่ยงมากเกินไปควรลงทุน
ให้เหมาะสมกับธุรกิจของตนเอง

ตัวอย่างวิธีของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นภาคเอกชนที่ชนะเลิศการประกวดผลงานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านธุรกิจขนาดใหญ่ ครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๕๓ สามารถสะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างชัดเจนดังนี้

“บางจากดำเนินธุรกิจที่มีความสมดุลระหว่างมูลค่าและคุณค่า โดยมุ่งพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อมและสังคม จัดวางระบบพันธกิจเพื่อสังคมที่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างสร้างสรรค์แก่สังคม คน และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม”

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับภาคราชการ

ตัวอย่างภาคราชการที่ชนะเลิศการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเภทหน่วยงานองค์กรภาครัฐ ในส่วนกลาง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ตั้งอยู่ที่แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ

ธ.ก.ส. ได้ก่อตั้งเมื่อปี ๒๔๙๐ และมีแนวคิดการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ ด้วยการ

ระดมเงินฝากจากลูกค้า (เกษตรกรและประชาชนทั่วไป) เพื่อลดภาระงบประมาณแผ่นดินและการใช้เงินกู้จากต่างประเทศ โดยกำหนดเป็นวัฒนธรรมองค์กรกระจายไปสู่ธนาคารสาขาทุกภูมิภาค มีการบูรณาการแนวทางบริหารองค์กรภายใต้กรอบการบริหารและการกำกับดูแลองค์กรที่ดี ๙ ประการ ได้แก่ การสร้างคุณภาพ การประหยัดคุ่มค่า การรักษาสิ่งแวดล้อม การร่วมคิดร่วมทำ เปิดเผย โปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต เสมอภาคเป็นธรรม สำนักรับผิดชอบ และสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งเสริมเกษตรกรให้ดำรงชีพอย่างพอเพียง โดยไม่เน้นการทำธุรกิจที่ค้ากำไรสูงสุด ตามปณิธานที่ประกาศว่า “ธ.ก.ส. มุ่งมั่นดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการบริหารองค์กรที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สร้างสรรค์

การบริการที่มีคุณค่าและหลากหลาย เพื่อให้เกษตรกรรายย่อยมีคุณภาพที่ดีขึ้น” มีการบริหารเงินทุนของธนาคารได้อย่างมั่นคงจากความเชื่อมั่นของลูกค้า และไม่หวั่นไหวต่อภาวะวิกฤติ เพื่อพัฒนาการส่งเสริมให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในแต่ละระดับ

จากการพึ่งพาตนเอง พึ่งพาซึ่งกันและกัน และการสร้างเครือข่ายชุมชนที่มีความมั่นคง ทั้งองค์กรส่วนกลางและสาขาทั่วประเทศ สามารถเป็นกำลังขับเคลื่อนความพอเพียงสู่เกษตรกรและชุมชนต้นแบบโดยสนับสนุนปัจจัย และขยายความรู้ให้ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ ฉะนั้น ธ.ก.ส. จึงเป็นองค์กรต้นแบบพอเพียงที่ยั่งยืนเคียงคู่เกษตรกรที่เป็นกระดูกสันหลังของชาติได้อย่างมั่นคงภายใต้ภาวะวิกฤติ และสามารถขยายผลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างกว้างขวาง

ตัวอย่างภาคราชการที่ชนะเลิศการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเภทหน่วยงาน/องค์กรภาครัฐ ในส่วนภูมิภาค

สำนักงานเทศบาลตำบลปลายพระยา ตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ มีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารและการพัฒนาอย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีมาตรการประหยัดการใช้ทรัพยากรอย่างได้ผล และมีการประสานการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานภาคต่างๆ ในชุมชนอย่างพอเหมาะ ทำให้ใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกันและลดต้นทุนทางการบริหารได้

โดยเทศบาลได้ใช้งบประมาณ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนด้านการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตมากกว่าร้อยละ ๗๐ และ ให้ชุมชนใช้งบประมาณเงินทุน หมุนเวียนของกลุ่มจากผลการ ดำเนินงานให้มีเงินทุนขยายตัว ขึ้น และสามารถพึ่งตนเองได้ใน ระดับหนึ่งอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ส่งผลให้การใช้งบประมาณของเทศบาลมีความพอเพียง นอกจากนี้ เทศบาลได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการคนดีปลายพระยาให้แก่ เจ้าหน้าที่ และวางแผนอัตรากำลัง ๓ ปี เพื่อบริหารกำลังคน ให้เหมาะสมกับภารกิจปัจจุบัน พร้อมทั้งปรับวิถีชีวิตเจ้าหน้าที่และ ชุมชนให้เข้าสู่วิถีชีวิตพอเพียงอย่างสมดุล

การสร้าง ความเข้มแข็งจากภายในโดย “ระเบิดจาก ข้างใน” เพื่อสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรและกลุ่มชุมชน โดยใช้ระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการบริหารความเสี่ยง และ การตรวจสอบติดตามผลทุกไตรมาสอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการ

สร้างคนดี และต้นแบบแห่งคนดีขึ้นในองค์กรที่มีการปรับเปลี่ยน
วิถีชีวิตพอเพียงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และการใช้ชีวิตด้วยความ
สามัคคี การลด ละ เลิก อบายมุข การประหยัดและออมทรัพย์
ร่วมกับชุมชน การเสริมสร้างอาชีพและรายได้ การเสริมสร้าง
สุขภาพร่างกายและจิตใจ และมีการเชิดชูเกียรติคนดีทุกปี
นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างจิตสาธารณะให้แก่เจ้าหน้าที่และชุมชน
ร่วมกันทำประโยชน์สาธารณะ

สามารถจัดตั้งศูนย์การศึกษาเรียนรู้ขึ้นในเทศบาล โดย
เน้นการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมการพัฒนา
ตามแนวพระราชดำริผสมผสานกับภูมิปัญญาของชุมชนในการ
พัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมร่วมกับสถาบันการศึกษา โดยเน้น
การสร้างความรู้เพื่อการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนจนปัจจุบันนี้
สามารถขยายองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้ศึกษาดูงานได้

หนังสือชุด จอมปราชญ์แห่งการพัฒนา เป็นหนังสือชุดจำนวน ๑๔ เล่ม ประกอบด้วย

๑. หลักการทรงงาน	๘. ชะลอน้ำ : เพิ่มความชุ่มชื้น
๒. รากฐานความมั่นคงของมนุษย์	๙. กำแพงธรรมชาติที่มีชีวิต
๓. น้ำคือชีวิต	๑๐. พลังงานสีเขียว
๔. ปราชญ์แห่งดิน	๑๑. จากน้ำเสียสู่น้ำใส
๕. รักษ์ป่า : รักษาสิ่งแวดล้อม	๑๒. พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต
๖. วิถีแห่งดุลยภาพ	๑๓. ผลสำเร็จสู่ประชาชน
๗. ทฤษฎีใหม่	๑๔. พระเกียรติเกริกไกร

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

เลขที่ ๒๐๑๒ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖

ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๗-๘๕๐๐ โทรสาร ๐-๒๔๔๗-๘๕๖๒ www.rdpb.go.th

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ	เลขาธิการ กปร.
๒. นายโกวิทย์ เฟ่งวาณิชย์	รองเลขาธิการ
๓. หม่อมหลวงจिरพันธุ์ ทวีวงศ์	รองเลขาธิการ

คณะทำงาน

๑. นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์	รองเลขาธิการ ประธานคณะทำงาน
๒. นายปวีตร นวะมะรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการพื้นที่ภาคเหนือ
๓. นางสุพร ตรินรินทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน
๔. นางศศิพร ปาณิกบุตร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
๕. นายสุภวัชต์ อินทราวุธ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
๖. นางกัญชัชญา ทองคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
๗. นายอิทธิพล วรนุช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
๘. นางสาวนัฐฤดี แสนทวีสุข	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๙. นางสาวปุกฤษดิ์ ราชศรี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ภาพประกอบ

ฝ่ายโสตทัศนศึกษา สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงาน กปร.

พิมพ์ที่

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

ปีที่พิมพ์

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ISBN 978-974-7569-08-7

สำนักงานประมวณ

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
Office of the Royal Development Projects Board (Rdpc)

เลขที่ ๒๐๑๒ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๔๗-๘๕๐๐ โทรสาร ๐-๒๔๔๗-๘๕๐๒

www.rdpc.go.th

ISBN 978-974-7569-08-7